ROK XIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 15

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 SIERPNIA 1938 ROKU

WYCIECZKA PRZEMYSŁOWCÓW CHEMICZNYCH DO SZWECJI

Oddawna projektowana wyprawa, mająca na celu nawiązanie osobistych kontaktów pomiędzy polskim a szwedzkim przemysłem chemicznym, doszła do skutku w drugiej połowie lipca r. b. Ze strony polskiej w wycieczce, zorganizowanej przez Związek Przemysłu Chemicznego, wzięło udział kilkanaście osób, reprezentujących różne gałęzie wytwórczości chemicznej.

W Sztokholmie — przyjęciem wycieczki zajęły się: Szwedzko-Polska Izba Handlowa, Związek Przemysłowców i Szwedzki Związek Przemysłu Chemicznego. Oprócz zwykłych w takich razach przyjęć i uroczystości — polscy przemysłowcy mieli możność zwiedzenia szeregu fabryk celulozy, znanej fabryki maszyn i urządzeń elektrycznych „Asea", wielkiej nowoczesnej fabryki wód mineralnych w Sztokholmie, fabryki porcelany w Gustafsbergu i t. d. Ponadto — poszczególni członkowie wycieczki zwiedzili inne jeszcze wytwórnie, specjalnie ich interesujące i przeprowadzili szereg rozmów, mających na celu wzmożenie obrotów handlowych polsko-szwedzkich. Trzeba stwierdzić, że wyprawa naszych przemysłowców do Szwecji może dać zupełnie realne rezultaty, zarówno co do zwiększenia naszego eksportu, jak i w zakresie bliższego poznania szwedzkich źródeł dostawy maszyn i urządzeń. Dlatego też nasz Związek Przemysłu Chemicznego poczuwa się do wdzięczności przede wszystkim inicjatorowi wyieczki p. Zygmuntowi Brodatemu, który roztoczył w Szwecji troskliwą opiekę nad członkami ekspedycji, a także szwedzkim związkom i organizacjom, które wykazały serdeczną gościnność.

Przemysł chemiczny w Szwecji przedstawia się poważnie, chociaż nie jest wszechstronnie rozwinięty. Tak zw. „wielki przemysł chemiczny", t. j. produkcja kwasów, alkalij, soli — gra dosyć małą rolę i to samo można powiedzieć o organicznym przemyśle, a więc o wytwarzaniu barwników, leków i t. p. Natomiast rozwinięty jest przemysł wytwarzania celulozy, materiałów wybuchowych, związków elektrochemicznych, margaryny, ekstraktów garbarskich i zapałek.

Słynną jest produkcja celulozy, największa na świecie. Oparta na potężnych krajowych bogactwach leśnych i korzystająca z wielkiej obfitości wody (zarówno do celów fabrykacji, jak i transportu), nie krępowana przepisami o ściekach (które płyną do morza) — produkcja celulozy jest prawdziwym przemysłem narodowym i czynnikiem światowej ekspansji szwedzkiej. W r. 1937 wytworzono w Szwecji 2.750.000 t. celulozy (siarczynowej i sodowej), z czego wyeksportowano przeszło 2.200.000 t. Ponadto wywozi się zagranicę wielkie ilości masy drzewnej, papieru, kartonu i t. d.

Bardzo interesujące są produkty uboczne, otrzymywane przy fabrykacji celulozy. Na pierwszym miejscu należy wymienić alkohol etylowy, otrzymywany rocznie w ilości ok. 25 milionów litrów spirytusu 100%-ego, przez fermentację ługów siarczynowych. Większa część tego alkoholu zużywana jest do mieszanek paliw ciekłych.

Fabrykacja celulozy metodą sodową daje jako produkty uboczne: terpentynę, metanol i t. zw. „taloil", składający się z kwasów żywicznych i tłuszczowych i używany do produkcji miękich mydeł.

Szwecja, aczkolwiek słabo zaludniona, odznacza się wysokim poziomem konsumcji na głowę ludności; jest więc bardzo poważnym rynkiem zbytu. Wartość importu produktów chemicznych wynosi ok. 200 milionów złotych rocznie. Eksport z Polski pokrywa chemiczne zapotrzebowanie Szwecji zaledwie w 2 — 3%. Istnieją realne możliwości powiększenia naszego wywozu na solidny i chłonny rynek szwedzki.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Elektro" w Łaziskach Górnych przystąpiła do rozszerzenia działu wytwórczości materiałów szlifierskich i w końcu roku bieżącego uruchamia regularną produkcję karborundu (silicium — karbidu) nie wytwarzanego dotychczas w kraju i importowanego całkowicie z zagranicy.

Nowy produkt krajowej wytwórczości spotka się niewątpliwie z należytym uznaniem ze strony odbiorców krajowych, podobnie jak to ma miejsce przy odbiorze wytwarzanego obecnie przez Zakłady „Elektro" artykułu szlifierskiego — Elektro-korundu. Szereg bowiem gatunków Elektro-korundu, a zwłaszcza t. zw. Elektro-korund biały, przewyższa czystością składu i właściwościami analogiczne produkty zagraniczne.

W związku z podjęciem produkcji karborundu, należy spodziewać się, że w najbliższej przyszłości powinien nastąpić zanik przywozu materiałów szlifierskich z zagranicy.

W r. ub. Zakłady Chemiczne „Strem" rozpoczęły produkcję oleju kostnego i kopytkowego. Oleje te poddawane były w ciągu dłuższego okresu czasu różnym próbom i badaniom, które wykazały, że są to artykuły stojące na wysokim poziomie pod względem jakości i odpowiadające wszelkim wymaganiom stawianym przez przemysły konsumujące. Świadczy o tym najlepiej fakt, że w ostatnich miesiącach krajowa produkcja oleju kostnego i kopytkowego pokrywała już większą część zapotrzebowania rynku wewnętrznego. Należy sądzić, że w tych warunkach przemysł krajowy używać będzie w coraz mniejszych ilościach zagraniczne oleje kostny i kopytkowy, których import staje się obecnie zbędny.

POLSKA WYSTAWA POWSZECHNA

Wobec ostatecznego już niemal przesądzenia, że Polska Wystawa Powszechna urządzona będzie w Warszawie, za czym przemawiają względy na ogólno-państwowy charakter projektowanej Wystawy, samorząd gospodarczy i organizacje przemysłowe przystąpiły do wstępnych prac, związanych z przygotowaniem działu gospodarczego Wystawy Powszechnej. Jak wiadomo, Wystawa odbędzie się w roku 1944 z okazji 25-letniej rocznicy odzyskania niepodległości i przedstawiać będzie zarówno dorobek kulturalny jak i gospodarczy Polski. Okres dzielący nas od chwili otwarcia Wystawy, nie jest zbyt duży, jeżeli zważymy, że prace należy rozpoczynać od podstaw, ze względu na brak w Warszawie przygotowanych terenów i budynków wystawowych. Wystawa ma objąć dość rozległe tereny i ogólna ich powierzchnia obliczana jest na około 140 ha, w razie zastosowania planu maksymalnego, i 60 ha, w razie zrealizowania jej w ramach planu minimalnego. Przestrzeń użytkową w pawilonach wystawowych, których budowę przewidziano dotychczas, nie biorąc pod uwagę ewent. pawilonów specjalnych, wystawionych przez poszczególne przemysły, określa się na 50 tys. metr. kwadr.

W obliczu zadania postawionego sferom gospodarczym, przedstawienia na wystawie w sposób dydaktyczny obrazu Polski gospodarczej, Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie powołała do życia Komisję, mającą na celu skoncentrowanie opinii i prac sfer przemysłowych. Komisja za pierwsze swoje zadanie uznała ustalenie zakresu zainteresowania poszczególnych gałęzi przemysłu i handlu Wystawą Powszechną.

Zebraniem wstępnego materiału informacyjnego, dotyczącego udziału przemysłu chemicznego w Polskiej Wystawie Powszechnej, zajął się Związek Przemysłu Chemicznego, który w tej sprawie rozesłał do zrzeszonych przedsiębiorstw specjalną ankietę.

PIERWSZY JARMARK ZIÓŁ LECZNICZYCH W WILNIE

W dniach 24 i 25 czerwca r. b. odbył się w Wilnie Pierwszy Jarmark Ziół Leczniczych urządzony staraniem Izby Przemysłowo - Handlowej w Wilnie przy współudziale Zakładu Farmakologii Uniwersytetu Stefana Batorego. Jarmark ten był pierwszą tego rodzaju imprezą w Polsce i miał na celu zademonstrowanie dotychczasowego dorobku ziem Północno - Wschodnich w zakresie wszystkich gałęzi zielarstwa, a więc podaży ludowej, nowoczesnego handlu, produkcji i przeróbki ziół, oraz dotychczasowych osiągnięć naukowych na tym polu.

W jarmarku wzięło udział w charakterze wystawców 16 firm, transakcji zawarto na sumę ok. 60.000 zł., frekwencja wynosiła ok. 2000 osób.

Jak wiadomo, ostatnio w medycynie nastąpił zwrot do uznawania i stosowania w szerokim zakresie ziół, na skutek czego światowy popyt na zioła rośnie w szybkim tempie. Polska zasobna w bogate tereny najrozmaitszych ziół posiada możność wykorzystania rosnącego zainteresowania się ziołami i pokrycia poważnej części światowego zapotrzebowania. Już obecnie wartość rocznego eksportu ziół z Polski przekracza 1 milion złotych, posiadając stale tendencję rosnącą.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. Nr. 20 i 21 „Informatora Eksportowego"):

Afganistan. Wprowadzenie ostrych ograniczeń dewizowych.

Belgia. Wprowadzono zmiany w taryfie celnej w stosunku do ogni sztucznych, amunicji i olejów z węgla kamiennego.

Egipt. Ustanowiono stałą opłatę „ad valorem" dla wszystkich importowanych towarów.

Francja. Rozszerzono listę towarów zreglamentowanych na: płyty i papiery fotograficzne, ebonit, tkaniny gumowane, wyroby azbestowe, bawełnę wodochłonną.

Łotwa. Od 15.VII b. r. dozwolony jest import bez konieczności uzyskania zezwolenia łotewskiej Komisji Dewizowej m. innymi następujących artykułów: morfina, kokaina, serum i preparaty bakteryjne, insulina, farby do masła i serów.

Syria i Liban. Ustawą z dn. 27.V r. b. rząd Libanu wprowadził opłaty gminne od importu.

Zwracamy uwagę zainteresowanych firm na raport Poselstwa R. P. w Lizbonie, omawiający możliwości zbytu na rynku portugalskim papierów fotograficznych. Powyższy raport zamieszczony jest w Nr. 21 z dn. 20.VII. r. b. „Informatora Eksportowego".

Na skutek życzenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu Związek przeprowadził badania nad możliwością zwiększenia dotychczasowego eksportu produktów chemicznych. Rezultaty tych badań oraz nasuwające się wnioski przedłożone zostały Ministerstwu.

Firma turecka „Herbert B. Mirzan" Izmir, B. P. 286. poszukuje przedstawicielstwa firm polskich w zakresie wszelkiego rodzaju produktów chemicznych. Zainteresowane przedsiębiorstwa winny porozumieć się w tej sprawie bezpośrednio z firmą turecką korespondując w języku francuskim.

KRONIKA

Stowarzyszenie Inżynierów Mechaników, organizuje w drugiej połowie września lub października r. b. przy pomocy Wzorcowni Urządzeń Ochronnych przy Muzeum Techniki i Przemysłu — wycieczkę do Anglii i Niemiec, celem zapoznania się ze środkami i metodami pracy, stosowanymi w dziedzinie walki z nieszczęśliwymi wypadkami. Wycieczka potrwa od 15 do 17 dni. Koszty przypuszczalne wyniosą ok. 550 do 600 zł. Program przewiduje zwiedzenie szeregu fabryk, prowadzących akcję bezpieczeństwa pracy, dwóch muzeów bezpieczeństwa i zapoznanie się z angielską i niemiecką organizacją do walki z nieszczęśliwymi wypadkami przy pracy. Poza tym projektowany jest jednodniowy pobyt w Belgii. Liczba uczestników została ograniczona do 20 osób.

Pragnący wziąć udział w wycieczce winni do dnia 1 września r. b. złożyć prowizoryczne zgłoszenie, podając nazwisko, imię, stopień naukowy, stanowisko służbowe, znajomość języków oraz adres do Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich, Warszawa, Al. Jerozolimskie 8 m. 13 (tel. 281-85).

Dnia 20 września Zarząd Miejski m. st. Warszawy organizuje otwarcie Wystawy, która ma zobrazować historyczny rozwój stolicy w jej stanie obecnym i zarys rozwojowy na przyszłość.

Pożądane byłoby, aby najstarsze fabryki przemysłu chemicznego w Warszawie wzięły udział w Wystawie, wypożyczając posiadane przez siebie eksponaty, obrazujące rozwój firmy (fotografie, makiety, obrazy, próbki towarów wykonanych przed kilkudziesięciu laty i obecnie i t. p.). Wystawienie eksponatów nie pociąga za sobą żadnych opłat.

Zainteresowane firmy winny zgłosić się do Wydziału Przemysłowego Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy, ul. Targowa 7 do pp. Dyr. T. Strzeleckiego (tel. 10.38-35) lub p. S. Mikiciuka (tel. 10.07-56).

W dn. od 28 sierpnia do 1 września 1938 odbędą się Międzynarodowe Targi Jesienne w Lipsku.

Wszelkich wiadomości udziela firma Leipziger Messamte, p. Dr. Pentzlin, Warszawa, Ujazdowskie 36 m. 3 (tel. 715-62).

Dnia 21 lipca r. b. na terenie Ministerstwa Komunikacji odbyło się wspólne posiedzenie Komitetu Publicznych Dróg Kołowych i Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Komunikacyjnej.

Tematem obrad była sprawa obniżki taryf na przewóz materiałów drogowych, zwłaszcza na kamienie nieobrobione i tłuczone.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 48 z dn. 15 lipca 1938 r. ukazało się pod pozycją 381 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 lipca 1938 r. o tymczasowym wprowadzeniu w życie postanowień porozumienia między Rzecząpospolitą Polską a Wielką Brytanią dotyczącego clenia pewnych wyrobów chemicznych, z dnia 15 czerwca 1938 r. Rozporządzenie to obowiązuje od dnia 10 lipca 1938 r. Na podstawie powyższego porozumienia Rząd Polski zobowiązuje się stosować do 31 grudnia 1938 r. zniżki celne na pewne wyroby chemiczne importowane z Wielkiej Brytanii.

W Dz. Ust. Nr. 49 z dn. 19 lipca 1938 r. ukazało się pod pozycją 388 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 13 lipca 1938 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o dozorze nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych.

Na mocy tego rozporządzenia, obowiązującego od 19 lipca 1938 r. środki kosmetyczne nie odpowiadające przepisom rozporządzenia, a znajdujące się w obiegu, mogą być w obiegu nie dłużej niż do dnia 18 stycznia 1939 r. z wyjątkiem tych, które zostaną uznane przez władzę dozoru nad artykułami żywności i przedmiotami użytku za szkodliwe dla zdrowia.

ECHA

* W wycieczce do Szwecji, zorganizowanej przez Związek Przemysłu Chemicznego w dniach 18 — 25 lipca wzięli udział p. p. W. Bereszko, L. Brzezowski, A. Kozłowski, J. Landau, E. Trepka z córką, F. Więckowski, F. Wiślicki z małżonką, H. Zamoyska.

Wycieczka była podejmowana śniadaniem przez p. S. Potworowskiego, posła Rzeczpospolitej Polskiej w Sztokholmie. W czasie obiadu wydanego przez szwedzkie organizacje przemysłowe — p. Prezes F. Wiślicki, przewodniczący polskiej delegacji, wygłosił przemówienie charakteryzujące polsko-szwedzkie stosunki gospodarcze.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ DOMU HANDLOWEGO B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

Cena w zł. za 100 kg.

Ałun chromowy	65.—
Ałun krystaliczny i mielony	45.—
Antichlor kryst.	39.—
Antimonium crud. w kawałkach	165.—
Antimonium crud. w proszku	200.—
Asfalt Gilsonit	65.—
Azotan baru	150.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie	
Błękit Milori i Paryski	650.—
Biel cynkowa	65.—
Biel ołowiana	125.—
Biel tytanowa	150.—
Boraks kryst. i w proszku	78.—
Boran manganu	320.—
Braunsztyn	75.—
Chlorek baru	65.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	125.—
Chlorek wapna	40.—
Dwuchromian potasu	135.—
Dwuchromian sodu	115.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—
Fenol	310.—
Fosforan sodu trójzasadowy	75.—
Fosfór czerwony	600.—
Glejta angielska w proszku	130.—
Glin metaliczny w proszku	550.—
Grafit angielski w łuskach i w proszku	130.—
Hydrosulfit	260.—
Kalafonia	75.—
Kamfora w taflach	715.—
Kaolina w kaw. i w proszku	15.—
Kreda chem. czysta	48.—
Kwas borny	180.—
Kwas szczawiowy	170.—
Litopon 30%	72.50
Minia ołowiana	110.—
Minia żelazowa min. 80%	80.—
Nadboran sodowy	350.—
Nadmanganian potasu	300.—
Nitrobenzol	450.—
Octan kobaltu	1200.—
Octan ołowiu	165.—
Olej rycynowy med.	225.—
Pumeks w kawałkach	60.—
Pumeks w proszku	38.—
Sadza ameryk. Carbon-Black marki „Witco" — ceny konwencyjne.	
Salmiak mielony	115.—
Salmiak w kaw. subl.	200.—
Siarczan kobaltu	750.—
Siarczan magnezu (sól gorzka)	21.—
Siarczan miedzi	69.—
Siarczan żelazowy	15.—
Siarka mielona i w laskach	35.—
Talcum 3/0	19.—
Talcum 5/0	26.—
Talcum 6/0	29.—
Tanina 92%	700.—
Węglan magnezu w cegiełkach	240.—
Węglan magnezu w proszku	125.—
Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	150.—
Ziemia okrzemkowa	35.—
Żelazocjanek potasowy	320.—
Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta" Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres telegr. „Boruta-Zgierz". Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żórawia 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piusa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, I-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):

„Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn", Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

„Fr. *Karpiński* Spółka Akcyjna". Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

„Schicht - Lever" Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom", Sp. Akc. Warszawa. Leszno 15, tel. 11-06-81.

„Piastów" Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a. tel. 875-39.

„Chodaków" Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu" Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.